Національний банк України

Передумови відновлення банківського кредитування

Віталій Вавричук

Департамент фінансової стабільності

квітень 2018 р.

Резюме

- Структура сектору стабілізувалася та суттєво не зміниться до приватизації держбанків.
- Депозити населення та бізнесу зростають.
- Сектор є прибутковим за винятком окремих банків.
- Ставки за депозитами продовжують знижуватися, драйвери здешевлення – державні банки. Відповідне зниження ставок за кредитами можливе протягом 12-18 місяців.
- Кредитування населення зростає швидкими темпами та має подальші перспективи для розвитку
- Реальний сектор готовий до відновлення кредитування.
- Корпоративне кредитування стримують неринкові фактори – слабкий захист прав кредиторів та висока частка непрацюючих кредитів.
- Домінування на ринку державних банків та висока частка недіючих кредитів – ключові системні проблеми сектору у середньостроковому періоді.

Токсичні елементи банківської системи було виведено з ринку

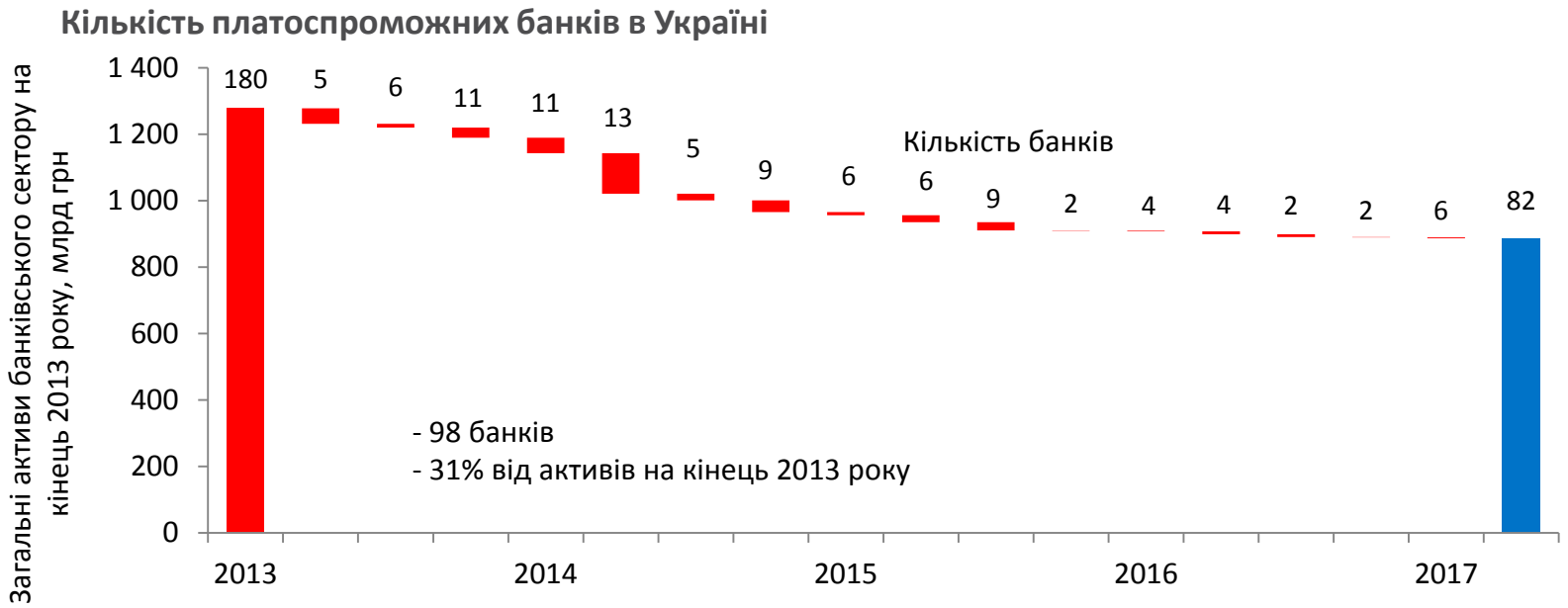

Джерело: НБУ

- З початку 2017 року відсутні банкрутства великих та середніх банків. У 2018 році банкрутств банків не було.
- Розчистку банківського сектору фактично завершено. На банки, виведені у 2017 році, припадало 1.7% загальних активів сектору.

У секторі домінують державні банки

Чисті активи за групами

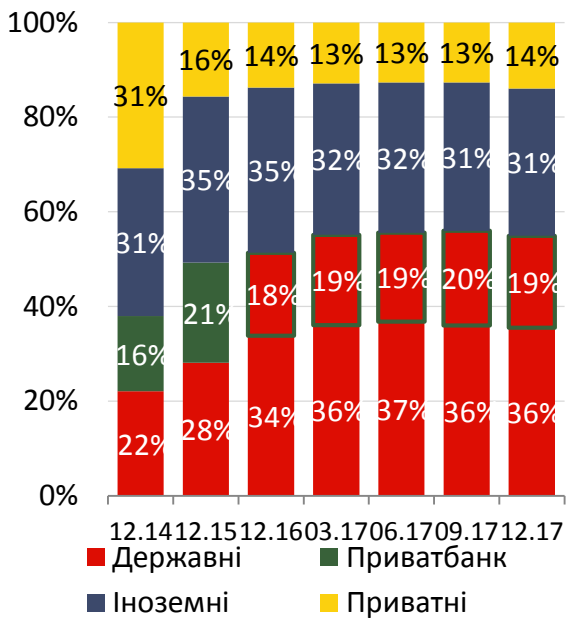

Чисті кредити за групами

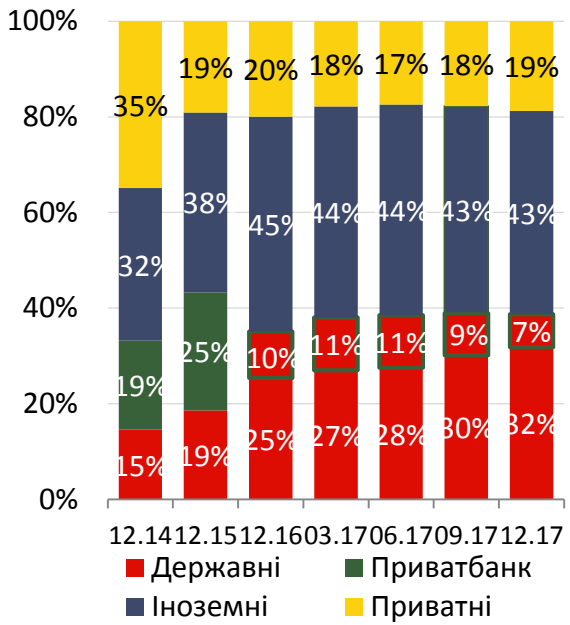

Депозити населення

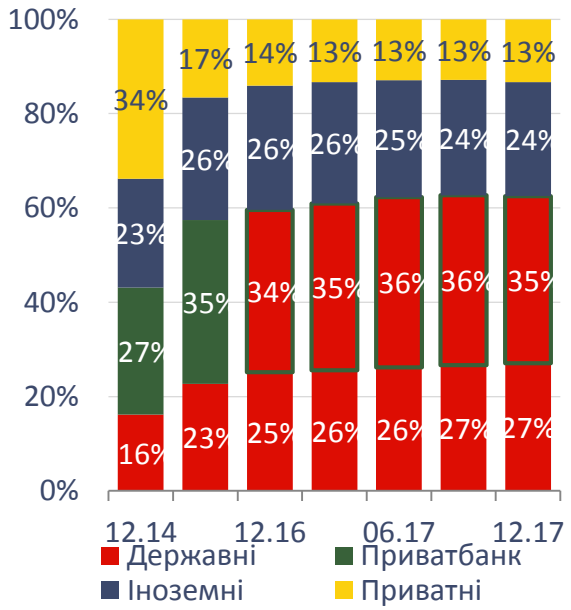

Джерело: НБУ

- Протягом 2017 року частка держбанків за чистими активами зросла з 51.3% до 54.9% через їхню докапіталізацію на суму близько 71 млрд грн.
- Через доформування резервів за корпоративним портфелем Приватбанку його частка за чистими кредитами скорочується.
- У IV кварталі вперше від початку кризи зросла частка приватних банків за чистими активами та кредитами.

Довіра клієнтів до банків відновлюється

Зміна коштів бізнесу та населення в банках

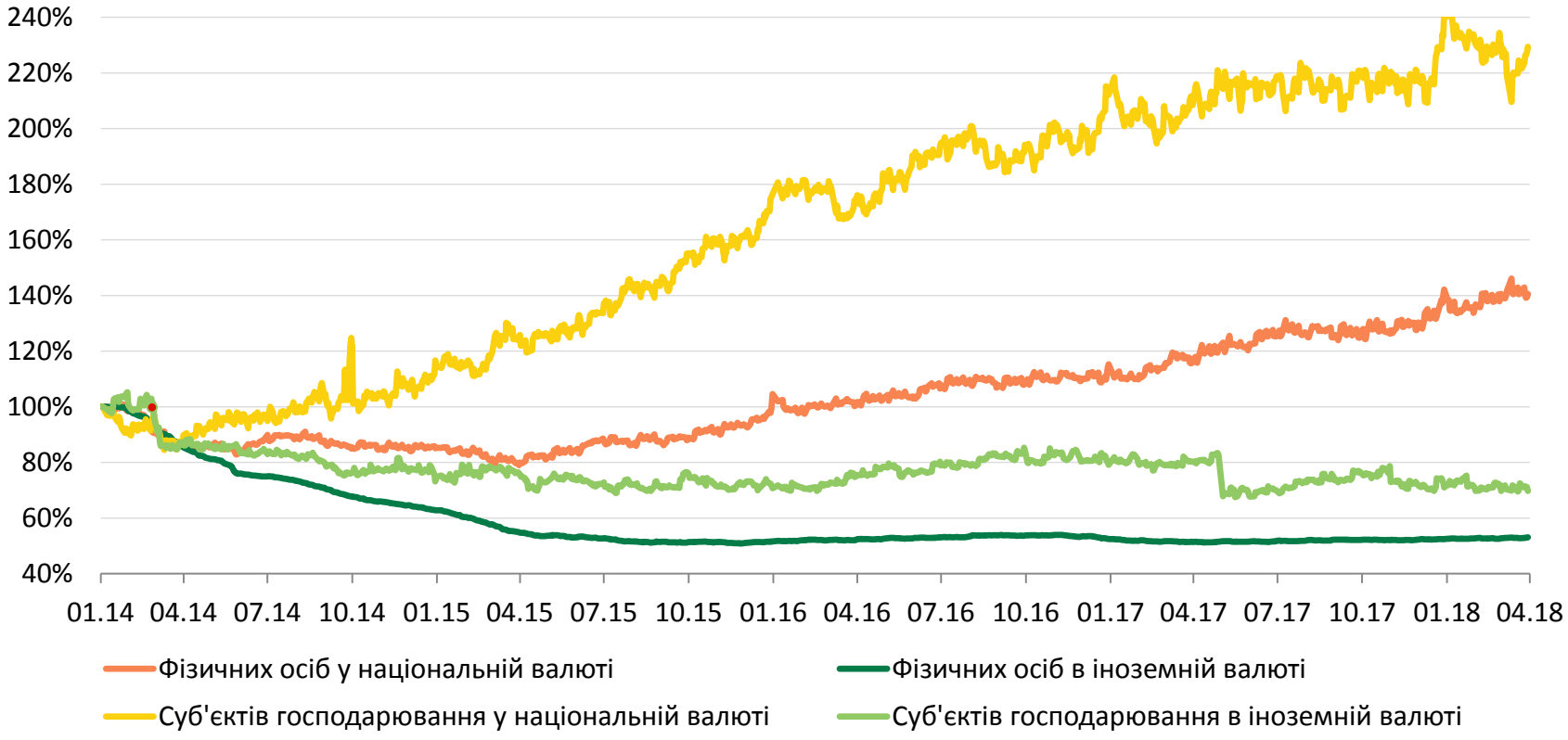

Джерело: НБУ

Вартість депозитів очікувано відреагувала на зростання облікової ставки

Індекс UIRD у гривні та облікова ставка НБУ, % річних

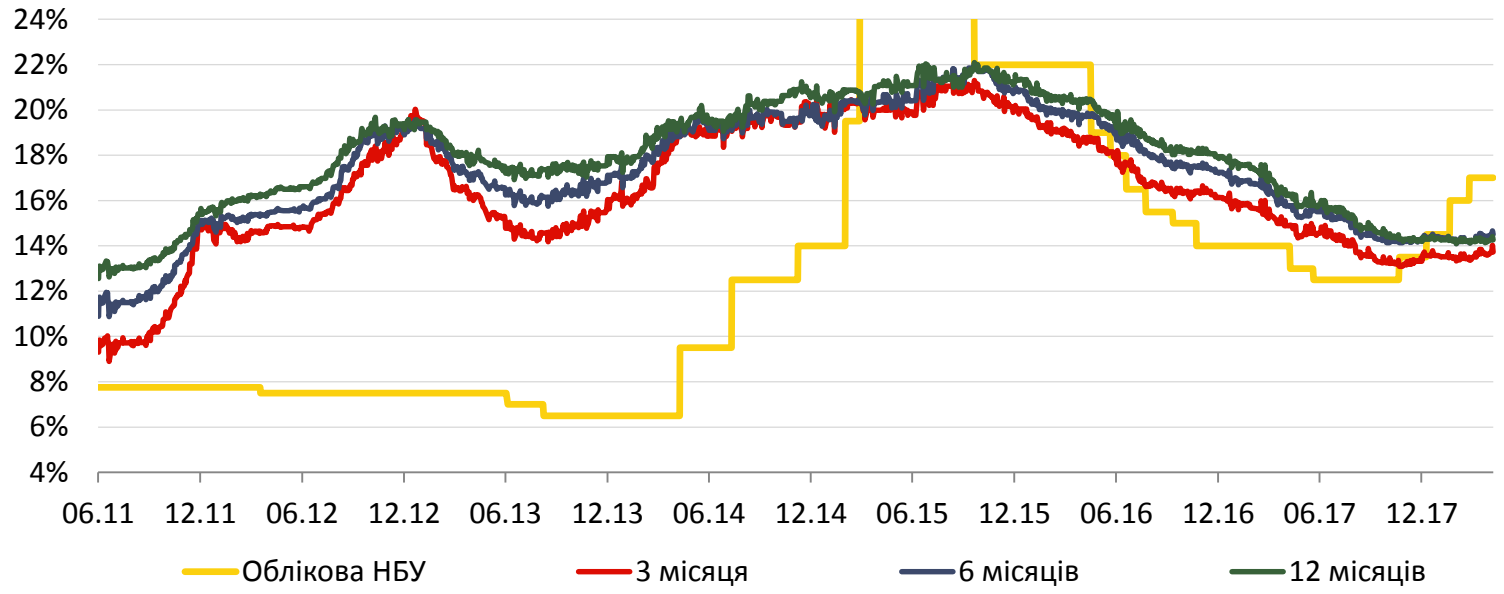

Джерело: НБУ

- Темпи зниження ставок за гривневими вкладами призупинилися, а за термінами 3 та 6 місяців ставки дещо зросли.
- На подорожчання депозитів також вплинули традиційні новорічні акції банків із підвищеними ставками за депозитами.

Ставки для якісних позичальників близькі до історичних мінімумів

Процентні ставки за депозитами

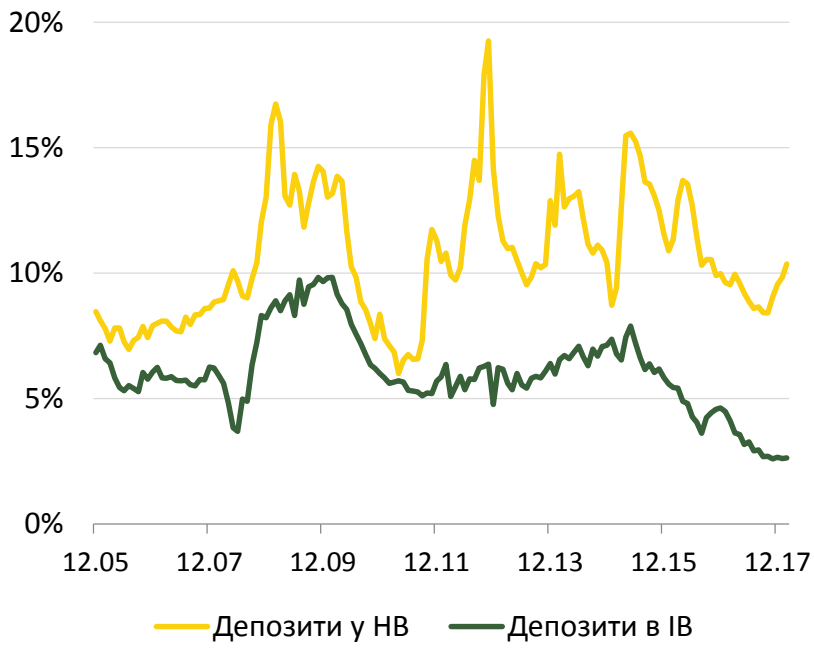

Процентні ставки за кредитами

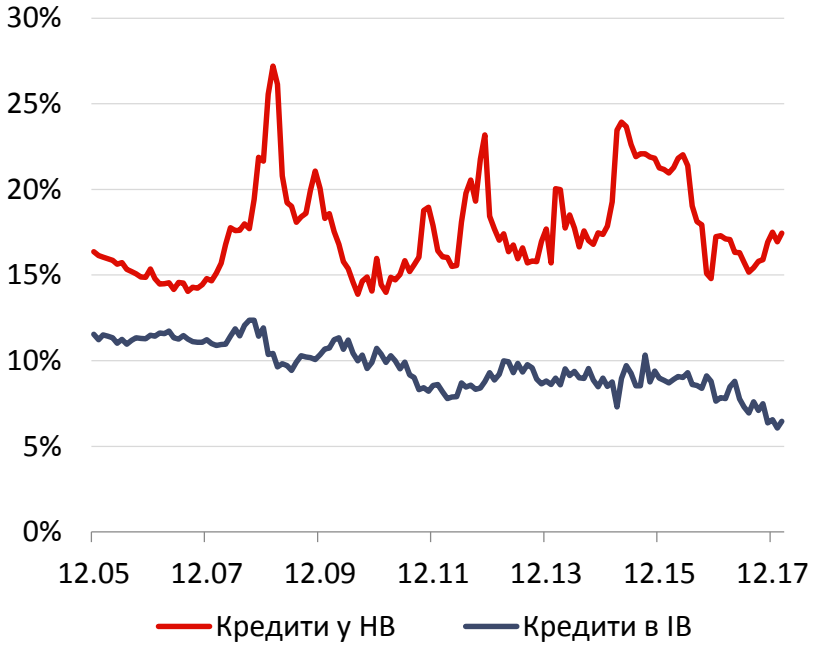

Джерело: НБУ

- Процентні ставки за депозитами у інвалюті перебувають на історичному мінімумі, за гривневими – близькі до мінімальних за останні 6 років.
- Банки мають значний потенціал до зниження ставок за кредитами завдяки здешевленню фондування
- Триває зниження ставок за кредитами, за рік-півтора історичні мінімуми буде оновлено.

Вартість запозичень для надійних позичальників суттєво знизилася

Крива дохідності (YTM) суверенних та корпоративних євробондів, %

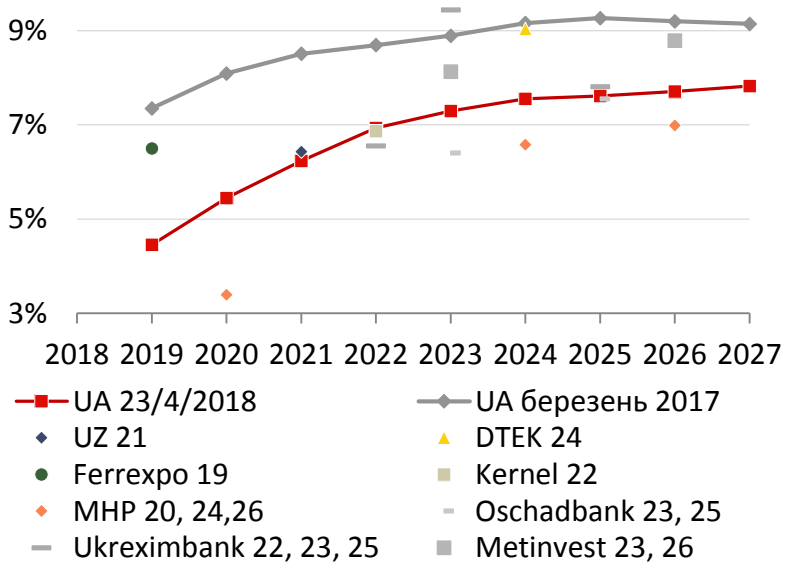

Джерело: Bloomberg

	Березень 2017	Квітень 2018	Зміна, в.п.
DTEK 24	15.0%	9.0%	6.00
Ferrexpo 19	8.8%	6.5%	2.27
Kernel 22	8.1%	6.9%	1.25
MHP 20	8.1%	3.4%	4.66
Metinvest 26	12.0%	8.8%	3.18
FUIB 18	12.1%	5.0%	7.11
Oschadbank 23	10.2%	6.4%	3.81
Oschadbank 25	10.8%	7.6%	3.29
Ukreximbank 22	9.9%	6.6%	3.37
Ukreximbank 23	12.0%	9.4%	2.58
Ukreximbank 25	10.8%	7.8%	3.01

Доларизація ще висока, проте поступово скорочується

Частка валютних кредитів

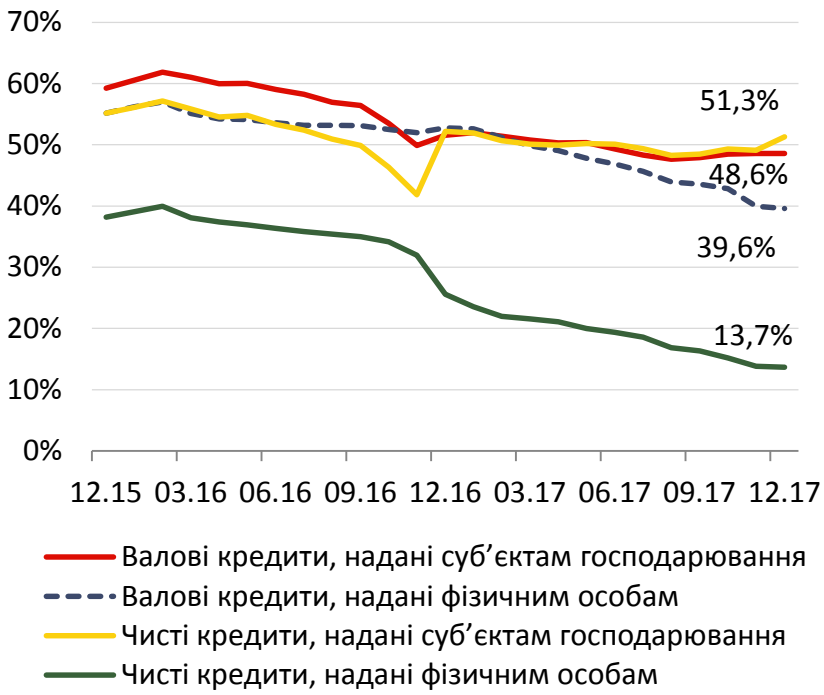

Частка валютних депозитів

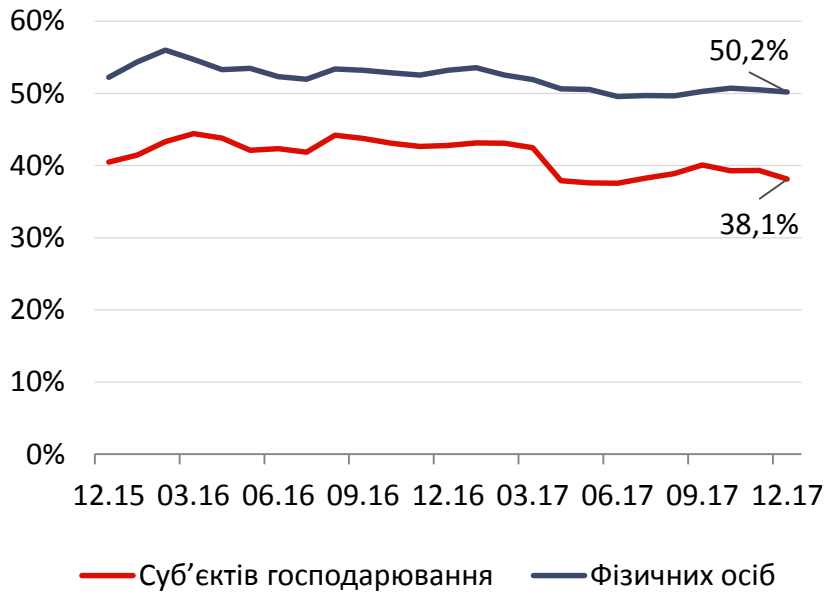

- Висока доларизація кредитів населення – здебільшого наслідок кредитного буму 2006-09 рр
- Переважну більшість непрацюючих валютних кредитів вже відрезервовано
- Рівень доларизації депозитів у 2017 році знизився на 3.6 в.п. до 44.4%.
- Доларизація кредитів фізичних осіб зменшується завдяки жвавому кредитуванню населення.

Корпоративні кредити - обмежений потенціал, повільне відновлення

Рівень проникнення банківської системи, % ВВП

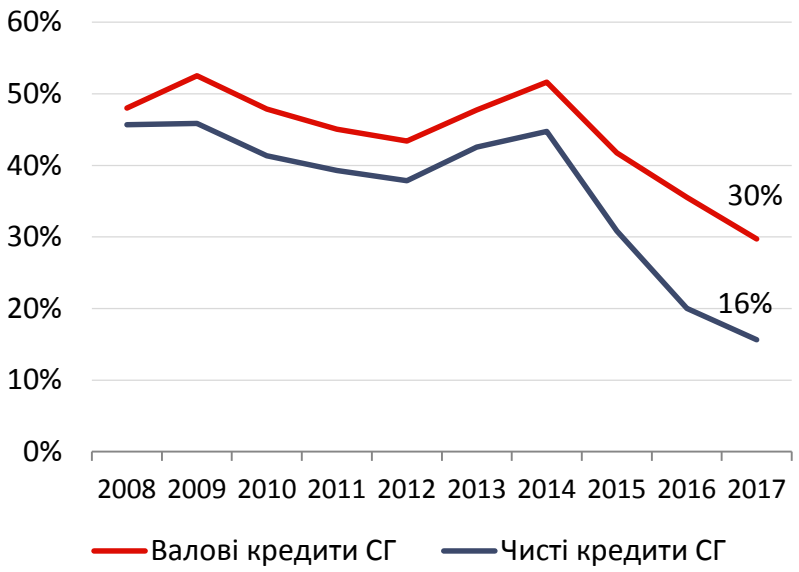

Кредити НФК до ВВП у 2017 році

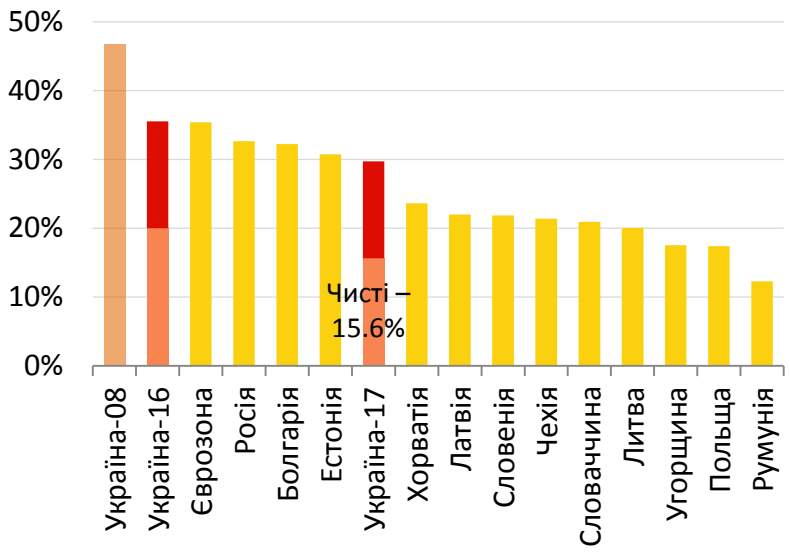

Джерело: ЄЦБ, Євростат, НБУ, центральні банки

- Корпоративне кредитування було практично нульовим протягом трьох останніх років внаслідок значних списань та реструктуризацій.
- За співвідношенням загальних кредитів до ВВП корпоративний сектор виглядає закредитованим, але після вирахування резервів під старі проблемні кредити показник близький до середнього у ЦСЄ.
- Динаміка відновлення корпоративного кредитування буде повільною. Основний потенціал нового кредитування – в сегменті середнього бізнесу.

Якість кредитного портфелю поступово покращується

Частка непрацюючих кредитів за групами банків

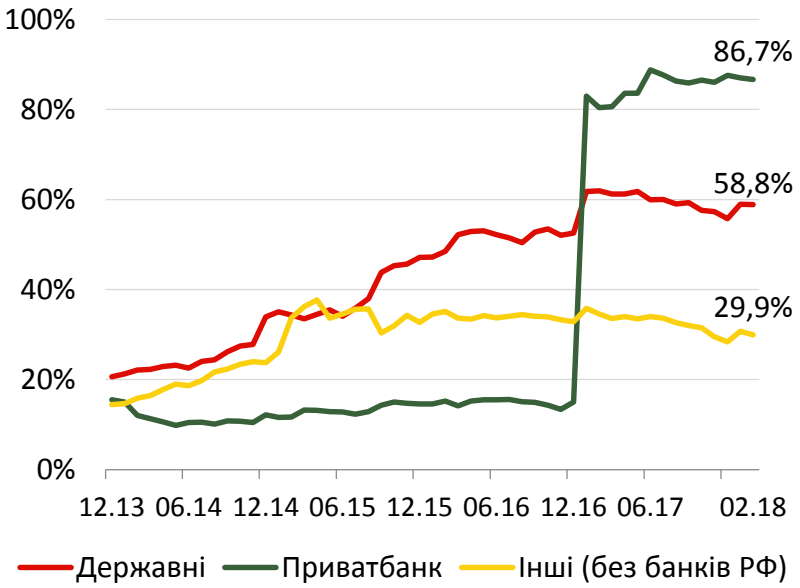

Обсяг непрацюючих активів, млрд грн, та рівень покриття резервами

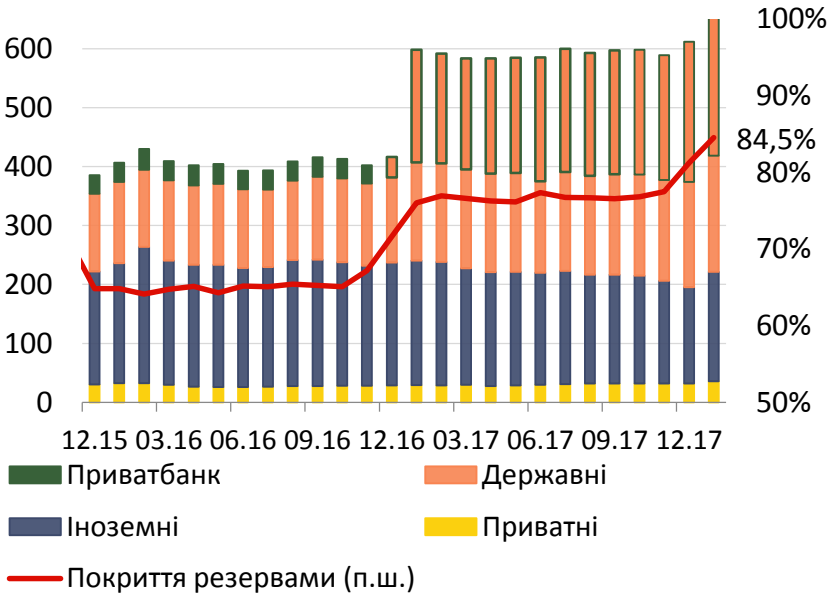

Джерело: НБУ

- Завдяки активізації кредитування у II півріччі 2017 частка непрацюючих кредитів скорочується.
- Найбільше непрацюючих кредитів сконцентровано в державних банках та Приватбанку.
- У приватних банках та банках з іноземним капіталом ця частка висока, але не критична.
- Переважну більшість недіючих кредитів вже визнано та сформовано під них резерви.

Фінансовий стан бізнесу вже не заважає відновленню кредитування

Результати діяльності нефінансових компаній, млрд грн

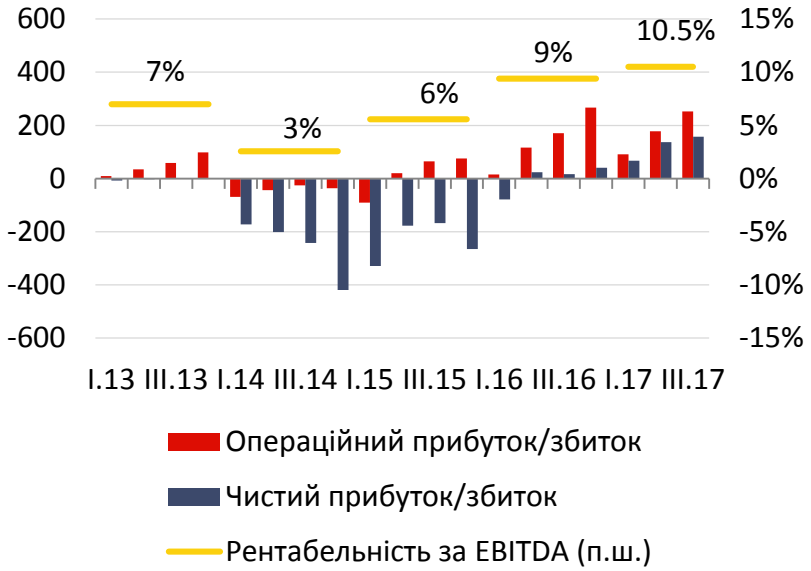

Боргове навантаження (відношення боргу до EBITDA за 12 місяців) за секторами

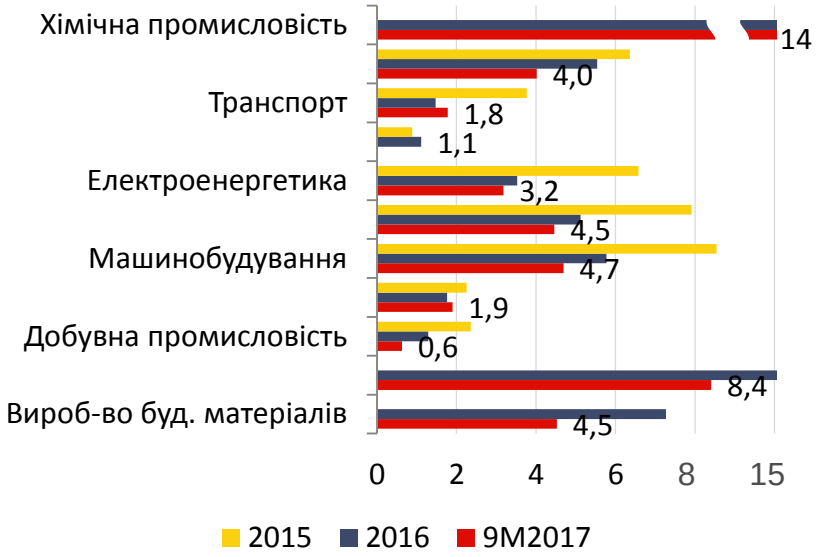

Джерело: ДССУ

- Операційна прибутковість реального сектору зростає протягом останніх двох років.
- Середня рентабельність за EBITDA підприємств у 2017 році перевищила 10%.
- Боргове навантаження вже не є критичним для більшості галузей. В зоні ризику - хімічна промисловість та будівництво.
- Поточні боргові метрики вказують на спроможність компаній більшості галузей залучати нові кредити

Банки очікують на відновлення активності клієнтів

Баланс очікувань на наступні 12 місяців

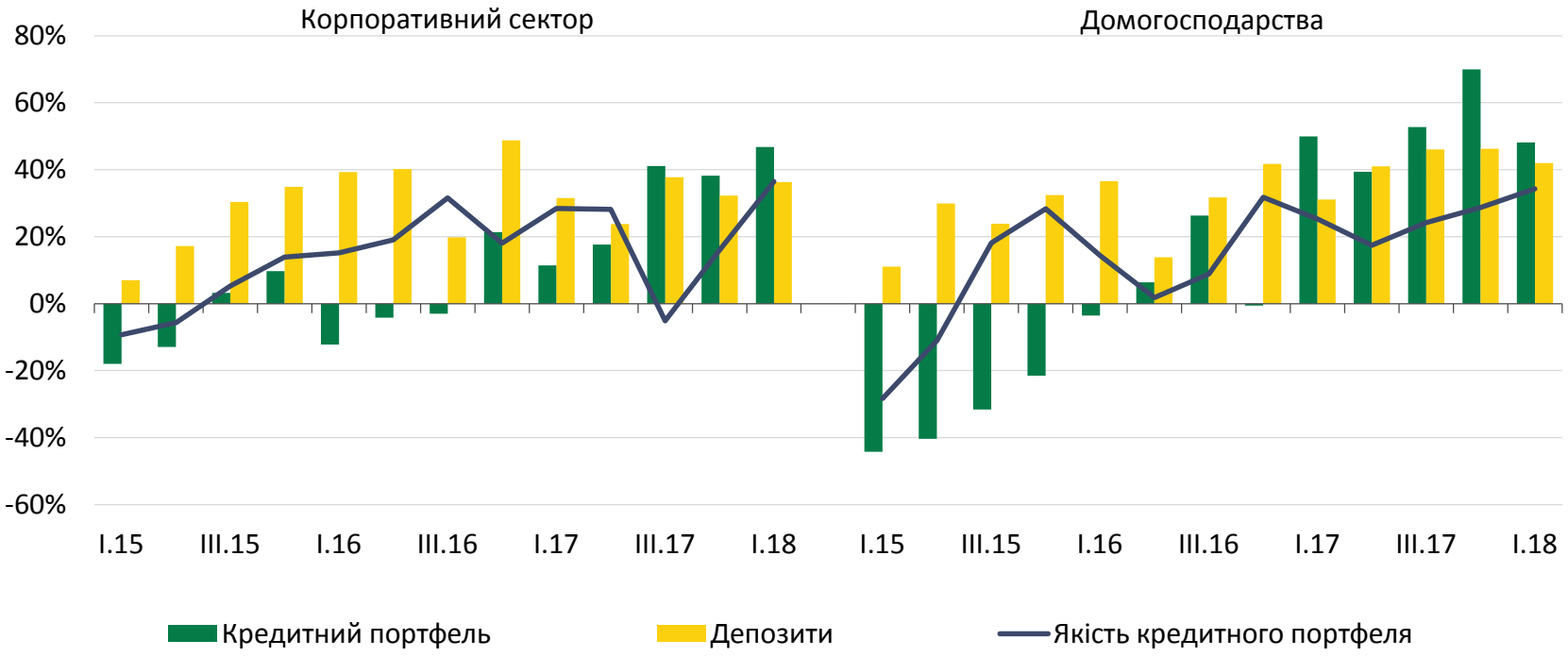

Джерело: НБУ